

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Угриновська Оксана Іванівна,
*кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри цивільного права та процесу,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, Україна, м. Львів
e-mail: oksana.ugrunovska@gmail.com
ORCID 0000-0002-3642-5903*

Івашко Оксана Дмитрівна,
*магістр права,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, Україна, м. Львів
e-mail: ivaoks23@gmail.com
ORCID 0000-0003-3062-7640*

doi: 10.21564/2414–990X.154.232853
УДК 347.952(477)

ЗВЕРНЕННЯ СТЯГНЕННЯ НА ГРОШОВІ КОШТИ ТА (АБО) МАЙНО ІНШИХ ОСІБ: ПОШУК ЗАКОНОДАВЧОГО КОМПРОМІСУ ТА ОГЛЯД ПРАВОЗАСТОСОВНОЇ ПРАКТИКИ

На тлі вкрай низького рівня виконання судових рішень в Україні особливої актуальності набуває формування ефективного законодавчого інструментарію примусових заходів виконання судових рішень. Одним із дієвих способів захисту інтересів стягувача, який підвищує рівень

результативності виконання судових рішень майнового характеру та розширює можливості виконавчого провадження, є звернення стягнення на грошові кошти та (або) майно інших осіб.

У процесі дослідження інституту звернення стягнення на грошові кошти та (або) майно інших осіб виявлено низку законодавчих недоліків та з огляду на тенденції актуальної судової практики запропоновано шляхи їх усунення.

Ключові слова: виконавче провадження; звернення стягнення; арешт; звернення стягнення на майно та (або) кошти іншої особи; звернення стягнення на кошти особи, яка має заборгованість перед боржником.

Угрыновская О. И., кандидат юридических наук, доцент, доцент кафедры гражданского права и процесса, Львовский национальный университет имени Ивана Франко, Украина, г. Львов.

e-mail: oksana.ugrunovska@gmail.com ; ORCID 0000-0002-3642-5903

Ивашко О. Д., магистр права, Львовский национальный университет имени Ивана Франко, Украина, г. Львов.

e-mail: ivaoks23@gmail.com ; ORCID 0000-0003-3062-7640

Обращение взыскания на имущество и/или денежные средства других лиц: поиск законодательного компромисса и обзор правоприменительной практики

В свете крайне низкого уровня исполнения судебных решений в Украине, формирование эффективного законодательного инструментария исполнения судебных решений становится особенно актуальным. Одним из эффективных способов защиты интересов должника, который повышает уровень эффективности исполнения судебных решений имущественного характера и расширяет возможности исполнительного производства, является обращение взыскания на имущество и / или денежные средства других лиц.

В процессе исследования института обращения взыскания на имущество и / или денежные средства других лиц был выявлен ряд законодательных недостатков и с учетом тенденций в нынешней судебной практике предложены пути их устранения.

Ключевые слова: исполнительное производство; обращение взыскания; наложение ареста; обращение взыскания на имущество и / или денежные средства другого лица; обращение взыскания на денежные средства лица, которое имеет задолженность перед должником.

Постановка проблеми. Виконавче провадження як завершальна стадія судового процесу передбачає примусове виконання рішень судів або інших органів. Виключно ефективно та своєчасне виконання судових рішень забезпечує дієвість механізму судового захисту. Так, невиконання остаточного судового рішення де-факто нівелює право на доступ до правосуддя, на чому неодноразово акцентував увагу Європейський суд з прав людини, рішення якого визнаються в Україні джерелом права. А проте в українських реаліях існує «хронічна» проблема невиконання або надмірно тривалого виконання судових рішень національних судів. Яскравим підтвердженням наявності системної проблеми невиконання судових рішень слугує кількість заяв «проти України», поданих до ЄСПЛ з цього питання у період із 1999 р. до 2017 р., яка дорівнює двадцяти дев'яти тисячам [1]. Разом з тим, як зазначається у рішенні «Бурмич та інші проти України», ситуація із виконанням рішень національних судів не налагоджується; натомість простежується стала тенденція до її подальшого погіршення [2, с. 8]. Дані офіційної статистики Мін'юсту демонструють, що дійсний рівень виконання в

Україні станом на 2019 р. складав 2,6 % [3]. Поряд із критично низьким рівнем виконаності судових рішень в Україні йде поступове збільшення кількості боржників [4]. Таким чином, окреслена проблема неефективності національної системи виконання судових рішень потребує нагального вирішення, зокрема у частині правового регулювання. Принагідно зауважимо, що у справі «Півень проти України» ЄСПЛ зазначив, що недосконалість законодавства не може слугувати причиною невиконання судового рішення [5]. Саме тому законодавчий інструментарій примусових заходів виконання судових рішень повинен створювати передумови для їх ефективного, швидкого та якісного виконання.

Основним примусовим заходом виконання рішень майнового характеру є, безперечно, звернення стягнення, оскільки саме його застосування у кінцевому результаті забезпечує виконання рішення. За загальним правилом, передбаченим Законом України «Про виконавче провадження» (далі – Закон), примусове стягнення здійснюється за рахунок майна боржника. Водночас ч. 1 ст. 53 Закону вносить право виконавця звернути стягнення, по-перше, на майно боржника, що перебуває в інших осіб; а по-друге – на майно та кошти, що належать боржнику від інших осіб [6].

Таким чином, задля забезпечення максимальної результативності примусового виконання рішень, поряд із класичним варіантом застосування звернення стягнення до боржника, законодавець передбачає процедуру звернення стягнення на майно особи, яка не є учасником виконавчого провадження, але перебуває у правовідносинах із боржником – як правило, має перед ним зобов'язання майнового характеру.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні питання виконавчого провадження активно досліджують науковці-процесуалісти та практикуючі виконавці, зокрема А. О. Селіванов (A. O. Selivanov), С. Я. Фурца (S. Ja. Fursa), С. О. Белікова (S. O. Belikova), С. С. Бичкова (S. S. Bychkova), В. В. Кома-ров (V. V. Komarov), З. В. Маковецький (Z. V. Makovetskyi), М. М. Мальський (M. M. Malskyi), О. О. Снідевич (O. O. Snidevych), А. М. Авторгов (A. M. Avtorgov), О. Б. Верба-Сидор (O. B. Verba-Sydor), І. В. Жуковський (I. V. Zhukovskiy), В. А. Кройтор (V. A. Kroitor).

Проте дослідження інституту звернення стягнення на майно та (або) кошти інших осіб не є вичерпним. До слова, окремі питання звернення стягнення на майно та (або) кошти інших осіб аналізував у наукових працях Д. М. Сибільов (D. M. Sibilov).

Метою статті є вивчення законодавчого регулювання інституту звернення стягнення на майно та (або) кошти інших осіб через призму правозастосовної практики.

Виклад основного матеріалу.

I. Проблеми суб'єктного складу учасників даного виду звернення стягнення

Слід звернути увагу на те, що правовий статус іншої особи, на майно та (або) кошти якої може бути звернено стягнення, Законом не визначено.

Як слушно зазначає Д. М. Сібільов, цей суб'єкт не має навіть легального найменування. Використання терміна «боржник» для позначення *іншої особи* також видається помилковим, оскільки вона позбавлена формальних ознак боржника у розумінні ст. 15 Закону [7, с. 105].

У науковій літературі з метою уникнення використання громіздких конструкцій «особа, у якій перебуває майно боржника», «особа, від якої боржнику належать майно та (або) кошти» / «особа, яка має заборгованість перед боржником» запропоновано позначати їх умовним найменуванням «субборжник» [8, с. 63].

Щодо судової практики, то простежується сформована заявниками тенденція зазначати у поданих ними заявах потенційних «вторинних боржників» як «зацікавлених / заінтересованих осіб» [9; 10], що теж є не зовсім правильним, оскільки ні процесуальний закон, ні закон, що вносить виконавче провадження, не передбачає такого процесуального статусу.

Окрім цього, законодавець належним чином не врегулює питання прав особи, у якій перебуває майно боржника, та особи, від якої боржнику належать майно та (або) кошти, а також не відносить її ні до учасників виконавчого провадження, ні до осіб, які залучаються до проведення виконавчих дій, перелік яких міститься у ст. 14 Закону.

Статтю 53 Закону встановлено обов'язок *іншої особи* надати виконавцю інформацію щодо майна боржника, яке вона у себе утримує; чи стосовно майна або коштів, які вона має передати боржнику [6].

У контексті з'ясування процесуального статусу *іншої особи*, на майно (кошти) якої звертається стягнення, слід звернути увагу на правову позицію Великої Палати Верховного Суду, відповідно до якої «...особа, яка має заборгованість перед боржником, одержує статус боржника в силу *ухвали суду, якою задоволено заяву стягувача*» [11]. А от Касаційний господарський суд Верховного Суду, погоджуючись із позицією Великої Палати Верховного Суду стосовно набуття особою, яка має заборгованість перед боржником, статусу боржника виключно у разі задоволення заяви стягувача, додатково зазначає, що ця особа де-факто користується визначеним Законом комплексом прав та обов'язків боржника ще *до моменту задоволення відповідної заяви стягувача* [12].

Отже, на особу, яка має заборгованість перед боржником, поширюється процесуальний статус боржника. Якщо керуватися зазначеними вище правовими позиціями, особа, яка має заборгованість перед боржником, фактично набуває процесуального статусу боржника з початку виконання постановленої судом ухвали про звернення стягнення на майно (кошти) особи, яка має заборгованість перед боржником. При цьому важко погодитися із позицією, висловленою КГС ВС, у розумінні якої особа, яка має заборгованість перед боржником, має права та обов'язки боржника ще до моменту дійсного набуття цього статусу, з огляду на те, що таке твердження суду не має законодавчої підстави.

З вищенаведеного вбачається, що на законодавчому рівні існує проблема визначення процесуального статусу *іншої особи*, яка, на нашу думку, потребує

нагального вирішення. Вважаємо, що з метою забезпечення єдності понятійного апарату визначати таких осіб слід як «інших осіб, на майно та (або) кошти яких звертається стягнення».

Окрім цього, законодавцю варто визначити процесуальний статус «іншої особи, на майно та (або) кошти якої звертається стягнення» та віднести її до законодавчого переліку учасників виконавчого провадження. У результаті *інша особа* буде наділена базовим комплексом прав та обов'язків учасника виконавчого провадження у рамках виконавчого провадження. Переконані у необхідності передбачити у Законі України «Про виконавче провадження» положення, що інша особа, на майно та (або) кошти якої звертається стягнення, користується усіма правами та обов'язками боржника. Принагідно зауважимо, що поширене у науковій літературі найменування «субборжник», вважаємо не зовсім коректним, оскільки інша особа, на майно та (або) кошти якої звертається стягнення, не завжди має заборгованість перед боржником у виконавчому провадженні. Тому термін «субборжник» не охоплює весь спектр передбачених законодавцем випадків, за яких можливим є звернення стягнення на майно та (або) кошти іншої особи.

Так, ст. 53 Закону України «Про виконавче провадження» передбачено два різні за правовою природою випадки, настання яких уможливорює звернення стягнення на майно *іншої особи*, яка не є боржником у виконавчому провадженні.

По-перше, ст. 53 унормовує алгоритм звернення стягнення на майно, власником якого є боржник, та яке з тих чи інших підстав, наприклад, у силу договірної зобов'язання на момент примусового виконання рішення перебуває у володінні та користуванні *іншої особи*. У даному разі, законодавець уповноважує виконавця самостійно, без дозволу суду, накладати арешт на майно, описувати, вилучати та реалізовувати його, що в сукупності і є зверненням стягнення.

По-друге, ст. 53 Закону у найбільш загальних рисах урегулює звернення стягнення на майно та (або) кошти, що належать боржнику від інших осіб. У цьому разі, йдеться про заборгованість *іншої особи* (на майно та (або) кошти якої звертається стягнення) *перед боржником*. Підставою виникнення заборгованості можуть слугувати будь-які невиконані або виконані частково договірні чи недоговірні зобов'язання. Заборгованість, як правило, повинна або підтверджуватися судовим рішенням, яке набрало законної сили, або ж не заперечуватися особою, яка має заборгованість перед боржником.

При цьому Закон уповноважує виконавця самостійно, без дозволу суду, звертати стягнення на майно та (або) готівку осіб, які належать боржнику від інших осіб. Натомість звернення стягнення на належні боржникові від інших осіб безготівкові кошти допускається тільки «*на підставі ухвали суду у порядку, встановленому цим Законом*» [6].

Однак деталізоване регулювання процедури звернення стягнення на грошові кошти, що належать іншим особам, встановлене не Законом України «Про виконавче провадження», а процесуальними кодексами. Так, нормою ч. 1 ст. 336

Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК) та тотожною за змістом нормою ч. 1 ст. 440 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК) передбачено право суду звернути стягнення на грошові кошти, які належать особі, яка має заборгованість перед боржником, на підставі заяви виконавця або стягувача [13; 14].

Не можна не звернути увагу на законодавчу суперечливість між ч. 4 ст. 53 Закону України «Про виконавче провадження» та ч. 1 статей 336 ГПК і 440 ЦПК України. Згідно із Законом ухвала суду є необхідною умовою звернення стягнення на грошові кошти іншої особи виключно у випадку їх перебування на рахунках у банках та інших фінансових установах. У свою чергу процесуальні кодекси – ГПК і ЦПК України у статтях 336 та 440 містять регулювання порядку звернення стягнення на грошові кошти іншої особи, без вказівки на їх безготівковість. Таким чином, сфера дії статей процесуальних кодексів є ширшою в порівнянні з тим, що передбачено положеннями Закону. Водночас, оскільки норма ч. 4 ст. 53 Закону має відсильний характер та не містить конкретизованого правового регулювання процедурних питань постановлення ухвали про звернення стягнення на кошти інших осіб, до конкретних правовідносин необхідно застосовувати спеціальні норми ст. 440 ЦПК (ст. 336 ГПК). З цього випливає, що як питання звернення стягнення на готівкові грошові кошти особи, яка має заборгованість перед боржником, так і питання звернення стягнення на грошові кошти цих осіб, які містяться на рахунках у фінансових установах, мають вирішуватися *судом*.

II. Дискреційні повноваження суду за результатами розгляду заяви про звернення стягнення на кошти особи, яка має заборгованість перед боржником

Згідно з ч. 7 ст. 440 ЦПК (ч. 7 ст. 336 ГПК) за результатами розгляду заяви про звернення стягнення на грошові кошти вторинного боржника *суд постановляє ухвалу* [13; 14].

При цьому ч. 2 ст. 440 ЦПК (ч. 2 ст. 336 ГПК) визначено перелік підстав для відмови у задоволенні заяви про звернення стягнення на грошові кошти особи, яка має заборгованість перед боржником, до яких належить пропуск заявником строку позовної давності для вимоги первинного боржника до вторинного, або строку пред'явлення до виконання виконавчого документа про стягнення коштів з такої особи на користь первинного боржника [13; 14].

Проте ситуації, за яких задоволення такої заяви з об'єктивних причин є неможливим, *не вичерпуються* передбаченими законодавцем випадками. У зв'язку із цим виникають проблеми, пов'язані із визначенням алгоритму дій суду. Тоді суд змушений або вдаватися до застосування аналогії закону і закривати провадження, або всупереч нормам ч. 2 ст. 336 ГПК та ст. 440 ЦПК України все ж відмовляти у задоволенні заяви.

Наприклад, ухвалою Червонозаводського районного суду м. Харкова у справі №646/304/19 від 11 листопада 2020 р. ініційоване стягувачем провадження у справі щодо звернення стягнення на кошти особи, яка має заборго-

ваність перед боржником, було закрито на підставі втрати заявником статусу стягувача у зв'язку із закінченням виконавчого провадження [15].

Господарський суд Черкаської області у справі № 925/1239/18 від 13 лютого 2020 р. суд закриття провадження з огляду на те, що *«інша особа, на майно та (або) кошти якої звертається стягнення, не має актуальної заборгованості перед боржником»* [16]. На перший погляд, суд дійсно не мав іншої процесуальної альтернативи, окрім закриття провадження. Однак існує й протилежна практика, за якої суд допускає розширювальне тлумачення ч. 2 ст. 336 ГПК та ч. 2 ст. 440 ЦПК України. Наприклад, Господарський суд м. Києва у справі № 910/15351/16 від 10 травня 2018 р., вказавши на недоведення стягувачем факту набрання законної сили рішенням, на підставі якого він просить звернути стягнення, відмовив у задоволенні заяви про звернення стягнення на кошти *іншої особи* [17].

Вирішуючи вищеописану проблему, зазначимо, що згідно із приписами процесуального закону – як ГПК, так і ЦПК України – застосування аналогії права або закону допускається тільки до «спірних відносин», під якими прийнято розуміти відносини, які є матеріальними за своїм змістом. Однак існує чимало ситуацій, коли єдиним можливим варіантом для правозастосовної практики є використання аналогії закону і у частині процесуальних відносин. Слід зауважити, що фактичне існування процесуальної аналогії у цивільному процесі беззаперечно визнається більшістю науковців-процесуалістів [18, с. 323].

Незважаючи на широку практику застосування «процесуальної аналогії», закриття провадження є інститутом позовного провадження, який насамперед вказує на відсутність спору про право, і тому – не може застосовуватися судом при вирішенні питання звернення стягнення на кошти інших осіб. Логічним процесуальним наслідком констатації судом недоведеності існування заборгованості вторинного боржника перед первинним, або її відсутності чи неактуальності, як і встановлення судом відсутності заборгованості первинного боржника перед стягувачем, є саме відмова у задоволенні заяви, а не закриття провадження. Отже, перелік підстав для відмови у задоволенні заяви про звернення стягнення на грошові кошти, які містяться на рахунках особи, на наше переконання, все ж є неповним, та не може трактуватися як вичерпний.

III. Проблеми звернення стягнення на кошти іншої особи в процедурі виконавчого провадження за виконавчими написами нотаріуса

У контексті розгляду питання про повноваження суду, до якого надійшла заява про звернення стягнення на кошти іншої особи, принагідно зауважимо, що суд, як правило, повертає без розгляду заяву, яка надійшла від виконавця або стягувача у рамках виконавчого провадження із виконання виконавчого напису нотаріуса [19].

Компетентним судом для розгляду заяв про звернення стягнення на кошти інших осіб згідно із ч. 1 ст. 440 ЦПК (ч. 1 ст. 336 ГПК) є суд, який розглядав справу як суд першої інстанції [13; 14]. Тим самим законодавець обмежив сферу дії інституту звернення стягнення на кошти інших осіб, оскільки за таких умов

неможливо звернути стягнення на майно та (або) кошти іншої особи у межах виконавчого провадження із примусового виконання виконавчого напису нотаріуса.

Таким чином, реалізація інституту звернення стягнення на кошти інших осіб можлива тільки при виконанні судових рішень.

IV. Процедура накладення арешту на грошові кошти інших осіб

Окремої уваги заслуговує питання накладення арешту на грошові кошти особи, яка має заборгованість перед боржником. Так, положеннями ч. 5 ст. 440 ЦПК України (ч. 5 ст. 336 ГПК України) унормовано право суду на підставі заяви стягувача накладати арешт на безготівкові грошові кошти особи, яка має заборгованість перед боржником [13; 14].

У розумінні вказаних вище статей процесуального закону арешт грошових коштів, які перебувають на рахунках (вкладах) чи на зберіганні у фінансових установах і належать особі, яка має заборгованість перед боржником, прирівнюється до заходів забезпечення позову, а отже, його метою є запобігання ускладнень реалізації звернення стягнення на майно особи, яка має заборгованість перед боржником, у разі задоволення судом заяви стягувача. Підставою для такого висновку слугує абзац 2 ч. 5 ст. 440 ЦПК (абзац 2 ч. 5 ст. 336 ГПК), яким передбачено застосування до правовідносин, які виникають у зв'язку із накладенням арешту на безготівкові кошти іншої особи, норм процесуальних кодексів, які врегульовують порядок накладення арешту при вжитті заходів забезпечення позову [13; 14].

Слід зазначити, що процедура накладення арешту на кошти особи, яка має заборгованість перед боржником, що передбачена процесуальними кодексами – ГПК та ЦПК України, відмінна від визначеної Законом України «Про виконавче провадження».

Так, відповідно до приписів ч. 10 ст. 56 Закону накладення арешту на кошти, які містяться на рахунках особи, яка має заборгованість перед боржником, є прерогативою виконавця, яку він може реалізувати самостійно або на підставі волевиявлення стягувача, що суперечить приписам цивільного та господарського процесуального закону, якими встановлено судовий порядок вирішення цього питання. Водночас такий арешт підлягає зняттю, якщо протягом встановленого законом строку стягувач не зніщить вирішення питання про звернення стягнення на арештовані кошти у судовому порядку [6].

На перший погляд, передбачений Законом арешт, з огляду на розміщення норми ч. 10 у статті, якою врегульовано порядок накладення арешту та вилучення майна (коштів), має відмінну правову природу від арешту, передбаченого процесуальними кодексами, та є початковим етапом звернення стягнення. Однак установлена ч. 10 ст. 56 Закону необхідність наступного судового санкціонування накладеного виконавцем арешту безапеляційно вказує на його забезпечувальну природу та першочергову мету попередити ускладнення виконання ухвали про звернення стягнення на кошти інших осіб у випадку її задоволення судом. Водночас забезпечувальний характер арешту коштів особи,

яка має заборгованість перед боржником, все таки не змінює його сутності, яка полягає у забороні відчуження та неможливості розпоряджатися арештованими коштами, у так званій «відсутності контролю» над своєю власністю.

Усе ж очевидним є існування законодавчої колізії між ч. 5 ст. 440 ЦПК (ч. 5 ст. 336 ГПК) та ч. 10 ст. 56 Закону у частині врегулювання процедури накладення арешту на кошти, що перебувають на рахунках у банках та інших фінансових установах та належній особі, яка має заборгованість перед боржником.

Зауважимо, що за загальним правилом закон вважається спеціальним щодо процесуальних кодексів у частині регулювання питань виконавчого провадження. Верховний Суд неодноразово вказував на те, що Закон України «Про виконавче провадження» є «...спеціальним законом, що регулює порядок вчинення виконавчих дій» [20; 21]. Однак вищеописану колізію слід вирішувати на користь норм ЦПК та ГПК з огляду на те, що питання про арешт коштів інших осіб у даному випадку вирішується судом господарської або цивільної юрисдикції та має забезпечувальний характер, у зв'язку з чим додатково врегульовується нормами процесуального закону про заходи забезпечення позову. До того ж, тільки норми процесуальних кодексів містять деталізоване врегулювання накладення арешту на кошти інших осіб, яке уможлиблює його практичну реалізацію.

На наше переконання, до задоволення судом заяви про звернення стягнення на кошти, які містяться на рахунках осіб, які мають заборгованість перед боржником, накладення арешту на ці кошти повинно допускатися тільки *у одному разі*: заявник (стягувач) довів, що не накладення арешту спровокує реальну загрозу невиконання чи утруднення виконання потенційної ухвали про звернення стягнення на кошти особи, що має заборгованість перед боржником. Натомість, при застосуванні норми ч. 10 ст. 56 Закону і накладення виконавцем арешту на кошти, які містяться на рахунках особи, яка має заборгованість перед боржником, існує високий ризик необґрунтованого втручання у право власності *іншої особи*, у випадку якщо суд констатує відсутність підстав для задоволення заяви про звернення стягнення.

V. Можливості апеляційного та касаційного перегляду ухвал про звернення (відмову у зверненні) стягнення на майно та (або) кошти інших осіб

Уважаємо за необхідне звернути окрему увагу на недосконалість норми п. 30 ч. 1 ст. 353 ЦПК України (п. 28 ч. 1 ст. 255 ГПК України), якою встановлено можливість оскарження в апеляційному порядку окремо від рішення суду ухвали суду першої інстанції про звернення стягнення на грошові кошти, що належать іншим особам [13; 14]. При цьому право оскаржувати ухвалу про відмову у зверненні стягнення на грошові кошти, що належать іншим особам, окремо від рішення суду, не передбачено ні нормами ЦПК, ні нормами ГПК України. Але незазначення «ухвали про відмову у зверненні стягнення на грошові кошти інших осіб» у законодавчому переліку ухвал, які підлягають апеляційному оскарженню окремо від судового рішення, не може слугувати підставою для обмеження гарантованого на конституційному рівні права на

апеляційний перегляд як однієї з основних засад судочинства. Ба більше, як ухвала про звернення стягнення на грошові кошти іншої особи, так і ухвала про відмову у зверненні стягнення на грошові кошти іншої особи можуть бути оскаржені до суду касаційної інстанції.

Так, Верховний Суд у складі суддів об'єднаної палати Касаційного господарського суду дійшов висновку про те, що «відсутність *ухвали про відмову у зверненні стягнення на грошові кошти, що належать іншим особам*, у переліку ухвал, які можуть бути оскаржені окремо від рішення суду першої інстанції у апеляційному порядку (ч. 1 ст. 255 ГПК України), не може перешкоджати реалізації права особи на апеляційне та касаційне оскарження такої ухвали» [22].

Вищенаведене дає підстави для висновку, що об'єднана палата ВС вийшла за рамки наданих законом повноважень та створила нову норму процесуального права, якою розширила вичерпний перелік ухвал, які підлягають апеляційному оскарженню. На наше переконання, законодавча прогалина щодо неможливості апеляційного оскарження ухвали про відмову у зверненні стягнення на грошові кошти іншої особи повинна бути вирішена у площині законотворчості шляхом внесення відповідних змін до процесуальних кодексів.

VI. Проблемні питання предмета доказування у справах щодо звернення стягнення на майно та (або) кошти інших осіб

На наше переконання, особливої уваги також заслуговує питання виокремлення предмета доказування – переліку типових обставин, які повинні бути доведені чи спростовані при розгляді судом заяв про звернення стягнення на кошти особи, яка має заборгованість перед боржником.

При розгляді цієї категорії справ, по-перше, слід з'ясувати, чи дійсно суд, до якого подано заяву про звернення стягнення на кошти особи, яка має заборгованість перед боржником, *розглядав* справу як суд першої інстанції, що буде слугувати необхідною умовою для прийняття заяви до розгляду.

По-друге, для задоволення заяви про звернення стягнення на кошти особи, що має заборгованість перед боржником, слід достовірно встановити наявність заборгованості вторинного боржника перед первинним.

У правових позиціях Верховного Суду неодноразово було сформульовано, що предметом дослідження суду у цій категорії справ має бути факт наявності заборгованості, що підтверджується належними доказами, зокрема, це може бути відповідне рішення суду та факт беззаперечності заборгованості *особою*, якій належать кошти на які виконавець просить звернути стягнення [23; 24; 25].

Згідно із ч. 1 ст. 440 ЦПК України (ч. 1 ст. 336 ГПК України) суд вправі звернути стягнення на кошти вторинного боржника, якщо існування заборгованості не оспорується цією особою *або* доводиться судовим рішенням, яке набрало законної сили. Таким чином, диспозиція ч. 1 ст. 440 ЦПК (ч. 1 ст. 336 ГПК) містить виключний перелік доказів, які вважатимуться допустимими при доведенні факту наявності заборгованості: судові рішення, що набрало законної сили. Протиставний сполучник «або», використаний у диспозиції статті, свідчить про те, що навіть за відсутності судового рішення або будь-якого іншого

доказового матеріалу, для констатації судом факту існування заборгованості достатньо визнання вторинним боржником цього боргу, що цілком узгоджується із положеннями ст. 82 ЦПК, згідно із якою обставини, які визнаються учасниками справи, не підлягають доказуванню.

По-третє, необхідно з'ясувати факт наявності або відсутності виконавчого документа, за яким боржник виступає стягувачем. У разі з'ясування відсутності виконавчого документа, за яким боржник виступає стягувачем, суд повинен виключити підстави для відмови у задоволенні заяви, а саме: перевірити, чи не минув строк позовної давності для відповідної вимоги боржника до такої особи або строк на пред'явлення до виконання виконавчого документа про стягнення коштів з такої особи на користь боржника за судовим рішенням, що набрало законної сили. Слід звернути увагу на те, що з використаного законодавцем формулювання можна зробити висновок про те, що *пропуск строку позовної давності* для відповідної вимоги боржника до іншої особи, на кошти якої звертається стягнення, є *безумовною підставою для відмови у задоволенні заяви про звернення стягнення на кошти особи, яка має заборгованість перед боржником, та не потребує подання нею заяви про застосування строку позовної давності*.

У разі встановлення судом наявності виконавчого листа слід з'ясувати, чи не виконано судові рішення, яким підтверджується заборгованість вторинного боржника перед первісним боржником, оскільки залишення цього питання поза увагою суду може призвести до подвійного звернення стягнення на майно (кошти) *іншої особи*.

Актуальним є питання розподілу тягаря доказування у частині доведення стану виконання рішення суду у справі, стороною якої був вторинний боржник. Висловлюючись із цього приводу, КГС ВС, позиція якого викликає заперечення, наголосив на помилковості покладення нижчестоящими судами на стягувача тягаря доведення стану виконання рішення суду у цій же справі. Висновок суду аргументований тим, що «*особа, яка має заборгованість перед боржником, користуючись правами та обов'язками боржника, може заперечувати проти стягнення з неї коштів*» [12]. На наше переконання, у випадку, якщо звернення стягнення ініціює стягувач, саме він в силу принципу змагальності (відповідно до якого кожна сторона повинна довести обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень) повинен нести тягар доказування наявності заборгованості зі сторони боржника.

Також для констатації безспірності заборгованості та превенції передчасного звернення стягнення суд повинен перевірити, чи не оскаржується рішення, яким підтверджується заборгованість іншої особи, на кошти якої звернено стягнення, перед боржником. Однак процесуальним законом не визначено алгоритм дій суду у такій ситуації. Єдиним можливим варіантом є зупинення провадження шляхом застосування аналогії закону.

Підсумовуючи вищезазначене, підкреслимо, що правильне визначення кола питань, які підлягають обов'язковому з'ясуванню у ході розгляду заяви про звернення стягнення, є передумовою правильного вирішення судами питання

про звернення стягнення на майно (кошти) особи, яка має заборгованість перед боржником.

Висновки. Отже, звернення стягнення на майно та (або) грошові кошти *іншої особи*, яка не є учасником відповідного виконавчого провадження, за умови належного правового врегулювання та напрацювання судової практики, може слугувати дієвим способом захисту інтересів стягувача, а також пришвидшувати та спрощувати виконання судових рішень. Інститут звернення стягнення на майно інших осіб не є новелою національного законотворця, а передбачений процесуальними кодексами іноземних держав, наприклад, Італії (Codice di Procedura Civile, Art. 552, 553) [26], Великої Британії (Part 72 of the Civil Procedure Rules) [27], США (Section 5227 of Civil Practice Law & Rules) [28].

Іншу особу, на майно та (або) кошти якої звертається стягнення, варто віднести до законодавчого переліку учасників виконавчого провадження і передбачити, що вона користується усіма правами та обов'язками боржника.

У ході дослідження проілюстровано колізійність норм ч. 10 ст. 56 Закону України «Про виконавче провадження» та ч. 5 ст. 336 ГПК, 440 ЦПК (зміст яких є ідентичним) у частині накладення арешту на грошові кошти, які перебувають на рахунках (вкладах) чи на зберіганні у банках, інших фінансових установах і належать особі, яка має заборгованість перед боржником. Резюмовано, що у цьому разі, колізія повинна вирішуватися на користь норм процесуального законодавства. Окрім цього, накладення судом арешту на кошти, що містяться на рахунках осіб, які мають заборгованість перед боржником, повинно допускатися виключно за умови доведення заявником, що не накладення арешту спровокує реальну загрозу невиконання чи утруднення виконання потенційної ухвали про звернення стягнення на грошові кошти особи, що має заборгованість перед боржником.

Перелік підстав для відмови у задоволенні заяви про звернення стягнення на грошові кошти особи, яка має заборгованість перед боржником, неповний, і потребує розширювального тлумачення. Логічним процесуальним наслідком констатації судом недоведеності існування заборгованості вторинного боржника перед первинним, або її відсутності чи неактуальності, є саме відмова у задоволенні заяви.

Предметом доказування при розгляді заяви про звернення стягнення на грошові кошти особи, яка має заборгованість перед боржником є таке:

- 1) встановлення наявності заборгованості вторинного боржника перед первинним на підставі судового рішення, яке набрало законної сили або факту беззаперечності заборгованості особою, якій належать кошти, на які заявник просить звернути стягнення;
- 2) з'ясування факту наявності або відсутності виконавчого документа, за яким боржник виступає стягувачем;
- 3) встановлення обставин виконання виконавчого документа, за яким боржник виступає стягувачем;

4) перевірка строку на пред'явлення до виконання виконавчого документа про стягнення коштів з іншої особи, на майно та (або) кошти якої звертається стягнення на користь боржника за судовим рішенням, що набрало законної сили;

5) перевірка строку позовної давності для відповідної вимоги боржника до вторинного боржника.

Як засвідчує судова практика суду касаційної інстанції, недосконалість норми п. 30 ч. 1 ст. 353 ЦПК України (п. 28 ч. 1 ст. 255 ГПК України) не є перешкодою для апеляційного перегляду та касаційного оскарження ухвали про відмову у зверненні стягнення на грошові кошти осіб, які мають заборгованість перед боржником. Це питання може бути вирішено виключно шляхом унесення змін до процесуальних кодексів.

Список літератури

1. Бурмич та інші проти України : Рішення ЄСПЛ у справі від 12.10.2017 р. (заява № 46852/13). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-192193>.

2. Аналіз Національної стратегії «Розв'язання проблеми невиконання рішень судів, боржниками за якими є державний орган або державне підприємство, установа, організація, на період до 2022 року» та Плану заходів щодо її реалізації. Київ : Council of Europe, 2021. 19 с. URL: <https://rm.coe.int/analysis-burmych-national-strategy-r-sydorovych-ukr/1680a23cce>.

3. Про виконавче провадження : Пояснювальна записка до проекту Закону України від 23.06.2020 р. № 3726. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/G102510A.html (дата звернення: 18.04.2021).

4. За рік кількість людей з боргами в Україні зростає на 300 тисяч (за даними статистики). URL: <https://opendatabot.ua/analytics/502-debtors-2020> (дата звернення: 30.04.2021).

5. Півень проти України : Рішення ЄСПЛ у справі від 29.06.2004 р. (заява № 56849/00). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_222#Text.

6. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. Дата оновлення: 23.04.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text> (дата звернення: 30.04.2021).

7. Сібільов Д. М. Правосуб'єктність субборжників у виконавчому провадженні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2016. Вип. № 2 (1). С. 104–107.

8. Костинський Я. О. Особливості повноважень суду у виконавчому провадженні. *Цивільно-процесуальна думка*. 2017. № 1. С. 60–65.

9. Ухвала Бердянського міськрайонного суду Запорізької області від 27 листопада 2020 р., судова справа № 310/2910/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93195056> (дата звернення: 30.04.2021).

10. Ухвала Господарського суду Харківської області від 28 вересня 2020 р., судова справа № 922/2765/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91841596> (дата звернення: 30.04.2021).

11. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 8 листопада 2019 р., судова справа № 910/7023/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85806550> (дата звернення: 30.04.2021).

12. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 13 жовтня 2020 р., судова справа № 913/526/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92252474> (дата звернення: 30.04.2021).

13. Господарський процесуальний кодекс України : Закон України від 06.11.1991 р. № 1798-XII. Дата оновлення: 16.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> (дата звернення: 29.04.2021).

14. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. Дата оновлення: 13.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 30.04.2021).

15. Ухвала Червонозаводського районного суду м. Харкова від 11 листопада 2020 р., судова справа № 646/304/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92836772> (дата звернення: 29.04.2021).

16. Ухвала Господарського суду Черкаської області від 13 лютого 2020 р., судова справа № 925/1239/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87601271> (дата звернення: 30.04.2021).

17. Ухвала Господарського суду міста Києва від 10 травня 2018 р., судова справа № 910/15351/16. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73988830> (дата звернення: 30.04.2021).

18. Братель О. Г. «Процесуальна аналогія» як об'єктивна дійсність сучасного цивільного судочинства України. *Проблеми цивільного права та процесу* : матеріали наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 трав. 2016 р.). Харків : ХНУВС, 2016. С. 323–326. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/187224346.pdf#page=323>.

19. Ухвала Господарського суду міста Києва від 14.08.2020 р., судова справа № 910/11655/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90988569> (дата звернення: 30.04.2021).

20. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду від 20 травня 2021 р., судова справа № 727/9423/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97077195> (дата звернення: 18.05.2021).

21. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 14 квітня 2021 р., судова справа № 923/566/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96243461> (дата звернення: 30.04.2021).

22. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів об'єднаної палати Касаційного господарського суду від 17 квітня 2020 р., судова справа № 910/5300/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88954390> (дата звернення: 30.04.2021).

23. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 23 липня 2018 р., судова справа № 925/1048/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75501280> (дата звернення: 26.04.2021).

24. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 10 липня 2019 р., судова справа № 912/2199/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82937744> (дата звернення: 30.04.2021).

25. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 1 серпня 2019 р., судова справа № 927/313/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83412988> (дата звернення: 30.04.2021).

26. Giacomo Oberto. An Outline of the Italian System of Enforcement Proceedings in Civil Matters. 2003. URL: <https://www.giacomooberto.com/enforcement/reportoberto.htm#par10>.

27. Civil Procedure Rules, Practice Direction 72 – Third Party Debt Orders. URL: https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules/part72/pd_part72 (дата звернення: 30.04.2021).

28. Civil Practice Law & Rules. Section 5227 Payment of debts owed to judgment debtor. URL: <https://www.nysenate.gov/legislation/laws/CVP/5227> (дата звернення: 30.04.2021).

References

1. Burmych ta inshi proty Ukrainy: Judgment of the European Court of Human Rights of 12.10.2018 r., (No. 46852/13). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-192193> [in Ukrainian].

2. Analiz Natsionalnoi stratehii "Rozv'iazannia problemy nevykonannia rishen sudiv, borzhnykamy za yakymy ye derzhavnyi orhan abo derzhavne pidpriemstvo, ustanova, orhanizatsiia, na period do 2022 roku" ta Planu zakhodiv shchodo yii realizatsii. (2021). Kyiv: Souncil of Europe. URL: <https://rm.coe.int/analysis-burmcyh-national-strategy-r-sydorovych-ukr/1680a23cce> [in Ukrainian].

3. Poiasniuvalna zapyska do proiektu Zakonu Ukrainy "Pro vykonavche provadzhennia" vid 23.06.2020 r. № 3726. URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/GI02510A.html [in Ukrainian].

4. Za rik kilkist liudei z borhamy v Ukraini zrosla na 300 tysiach (za danymy statystyky). URL: <https://opendatabot.ua/analytics/502-debtors-2020> [in Ukrainian].

5. Piven proty Ukrainy: Judgment of the European Court of Human Rights of 29.06.2004 r., (No. 56849/00). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_222#Text [in Ukrainian].

6. Pro vykonavche provadzhennja: Zakon Ukrainy vid 02.06.2016 r. № 1404-VIII. (2016). Data onovlennja: 23.04.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text> [in Ukrainian].
7. Sibilov, D.M. (2016). Pravosub'iektnist subborzhnykiv u vykonavchomu provadzhenni. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu, issue 2 (1), 104–107* [in Ukrainian].
8. Kostynskyi, Ya.O. (2017). Osoblyvosti povnovazhen sudu u vykonavchomu provadzhenni. *CTsyvilistychna protsesualna dumka, 1, 60–65* [in Ukrainian].
9. Ukhvala Berdianskoho miskraionnoho sudu Zaporizkoi oblasti vid 27 lystopada 2020 r., sudova sprava № 310/2910/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93195056> [in Ukrainian].
10. Ukhvala Hospodarskoho sudu Kharkivskoi oblasti vid 28 veresnja 2020 r., sudova sprava № 922/2765/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91841596> [in Ukrainian].
11. Postanova Velykoi Palaty Verkhovnoho Sudu vid 8 lystopada 2019 r., sudova sprava № 910/7023/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85806550> [in Ukrainian].
12. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho hospodarskoho sudu vid 13 zhovtnja 2020 r., sudova sprava № 913/526/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92252474> [in Ukrainian].
13. Hospodarskyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 06.11.1991 r. № 1798-XII. (1991). Data onovlennja: 16.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> [in Ukrainian].
14. Tsyvilnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy vid 18.03.2004 r. № 1618-IV. (2004). Data onovlennja: 13.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> [in Ukrainian].
15. Ukhvala Chervonozavodskoho raionnoho sudu m. Kharkova vid 11 lystopada 2020 r., sudova sprava № 646/304/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92836772> [in Ukrainian].
16. Ukhvala Hospodarskoho sudu Cherkaskoi oblasti vid 13 ljutogo 2020 r., sudova sprava № 925/1239/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87601271> [in Ukrainian].
17. Ukhvala Hospodarskoho sudu mista Kyieva vid 10 travnja 2018 r., sudova sprava № 910/15351/16. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73988830> [in Ukrainian].
18. Bratel, O.H. (2016). „Protseualna analohiia” yak ob'iektivna diisnist suchasnoho tsyvilnoho sudochynstva Ukrainy. *Problemy tsyvilnoho prava ta protsesu : materialy nauk.-prakt. konf (m. Kharkiv, 27 trav. 2016 r.) – Problems of civil law and procedure: Proceedings of the Conference Title*. Kharkiv: HNUVS, 23–326. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/187224346.pdf#page=323> [in Ukrainian].
19. Ukhvala Hospodarskoho sudu mista Kyieva vid 14.08.2020 r., sudova sprava № 910/11655/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90988569> [in Ukrainian].
20. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Pershoi sudovoi palaty Kasatsiinoho tsyvilnoho sudu vid 20 travnja 2021 r., sudova sprava № 727/9423/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97077195> [in Ukrainian].
21. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho hospodarskoho sudu vid 14 kvitnja 2021 r., sudova sprava № 923/566/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96243461> [in Ukrainian].
22. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv ob'iednanoi palaty Kasatsiinoho hospodarskoho sudu vid 17 kvitnja 2020 r., sudova sprava № 910/5300/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88954390> [in Ukrainian].
23. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho hospodarskoho sudu vid 23 lypnja 2018 r., sudova sprava № 925/1048/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75501280> [in Ukrainian].
24. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho hospodarskoho sudu vid 10 lypnja 2019 r., sudova sprava № 912/2199/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82937744> [in Ukrainian].
25. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho hospodarskoho sudu vid 1 serpnja 2019 r., sudova sprava № 927/313/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83412988> [in Ukrainian].
26. Giacomo Oberto. (2003). An Outline of the Italian System of Enforcement Proceedings in Civil Matters. URL: <https://www.giacomooberto.com/enforcement/reportoberto.htm#par10> [in English].

27. Civil Procedure Rules, Practice Direction 72 – Third Party Debt Orders. URL: https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules/part72/pd_part72 [in English].

28. Civil Practice Law & Rules. Section 5227 Payment of debts owed to judgment debtor. URL: <https://www.nysenate.gov/legislation/laws/CVP/5227> [in English].

Uhrynovska O. I., PhD in Law, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Civil Law and Procedure, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine.

e-mail: oksana.ugrunovska@gmail.com ; ORCID 0000-0002-3642-5903

Ivashko O. D., Master of Laws, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine.

e-mail: ivaoks23@gmail.com ; ORCID 0000-0003-3062-7640

Claiming for recovery of funds and (or) property of others: search for legislative compromise and review of law enforcement practice

In the light of extremely low level of enforcement of court decisions in Ukraine, the formation of effective legal instruments of coercive judgment enforcement measures is getting particularly important. One of the most effective ways to protect the interests of the claimant, which increases the effectiveness of execution of a court decision of a property nature and expands the possibilities of enforcement proceedings, is to claim for recovery of money and (or) property of others. This legal institution allows the enforcement of money and (or) property of another person who is not a party to the enforcement proceedings, but either holds the property or has a debt to the debtor.

The article describes the issue of legislative uncertainty of the procedural status of another person whose property and (or) funds are being recovered and formulates ways to resolve it. A number of collisions between the Civil and Commercial Procedural Codes and the Law of Ukraine “On Enforcement Proceedings” were revealed in terms of legal regulation of the institution of claim for recovery of property of others, in particular in terms of seizure of funds of a person in debt to the debtor. It is proposed to resolve the identified collisions in favor of procedural codes. The legal nature of the arrest, which is imposed on the money of another person in the recovery procedure, is determined. On the example of case law, the discretionary power of the court in considering claims for recovery of funds of a person who owes money to the debtor are analyzed, and the incompleteness of the legislative list of grounds for refusal to satisfy the application for recovery is stated. Attention is drawn to the imperfection of the procedural codes in terms of regulating the possibility to appeal to Court of Appeal and Court of Cassation judgements issued as a result of consideration of claims for recovery of funds of a person who has debts to the debtor. Through the prism of law enforcement practice, the subject of proof in the consideration of applications for recovery of funds of persons who have debts to the debtor and clarifies the distribution of the burden of proof in this category of cases.

Keywords: enforcement proceedings; claim for recovery; arrest; claim for recovery of property and (or) funds of another person; claim for recovery of the funds of a person who has a debt to the debtor.

Рекомендоване цитування: Утриновська О. І., Івашко О. Д. Звернення стягнення на грошові кошти та (або) майно інших осіб: пошук законодавчого компромісу та огляд правозастосовної практики. *Проблеми законності*. 2021. Вип. 154. С. 93–108. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990X.154.232853>.

Suggested Citation: Uhrynovska, O.I., Ivashko, O.D. (2021). Zvernennia stiahnennia na hroshovi koshty ta (abo) maino inshykh osib: poshuk zakonodavchoho kompromisu ta ohliad pravozastosovnoi praktyky [Claiming for recovery of funds and (or) property of others: search for legislative compromise and review of law enforcement practice]. *Problemy zakonnosti – Problems of Legality, issue 154, 93–108*. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990X.154.232853> [in Ukrainian].

Надійшла до редколегії 08.06.2021 р.